

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 27 lutego 2025 r.

sprawy **T. P.**

skazanego za czyny z art. 184 § 1 k.k. i art. 253 k.k.

w zw. z art. 10 § 2 k.k. z 1969 r. i w zw. z art. 2 ust. 1 oraz art. 3 ustawy o IPN i inne

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego,

od wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie

z dnia 5 czerwca 2024 r., sygn. akt II Ka 138/24,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Krośnie

z dnia 31 stycznia 2024 r., sygn. akt II K 534/20,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego T.P. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Krośnie z dnia 31 stycznia 2024 r., sygn. akt II K 534/20, T. P. został uznany winnym popełnienia czterech przestępstw: 1)

czynu z art. 184 § 1 k.k. i art. 253 k.k. w zw. z art. 10 § 2 k.k. z 1969 r. i w zw. z art. 2 ust. 1 oraz art. 3 ustawy o IPN; 2) czynu z art. 253 k.k. z 1969 r. w zw. z art. 2 ust. 1 oraz art. 3 ustawy o IPN; 3) czynu z art. 253 k.k. z 1969 r. w zw. z art. 2 ust. 1 oraz art. 3 ustawy o IPN; 4) czynu z art. 166 k.k. z 1969 r. w zw. z art. 2 ust. 1 oraz art. 3 ustawy o IPN. Za każdy z tych czynów Sąd wymierzył oskarżonemu karę sześciu miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Wykonanie tej kary warunkowo zawiesił na okres próby 5 lat. Jednocześnie Sąd Rejonowy w Krośnie uniewinnił T. P. od popełnienia czynu z art. 160 § 2 k.k. w zw. z art. 180 § 1 k.k. i art. 156 § 2 k.k. w zw. z art. 10 § 2 k.k. z 1969 r. w zw. z art. 2 ust. 1 oraz art. 3 ustawy o IPN.

Po rozpoznaniu apelacji prokuratora Instytutu Pamięci Narodowej oraz obrońcy oskarżonego Sąd Okręgowy w Krośnie wyrokiem z dnia 5 czerwca 2024 r., sygn. akt II Ka 138/24, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca T. P. , zaskarżając go w całości na korzyść oskarżonego i zarzucając:

- „1. rażące naruszenie prawa materialnego, mające istotny wpływ na treść wyroku tj. art. 184 § 1 k.k., art. 253 k.k. i 166 k.k. w zw. z art. 10 § 2 k.k. z dnia 19 kwietnia 1969 r., i w zw. z art. 2 ust. 1 oraz art. 3 Ustawy z dnia 18.12.1998 r., o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu poprzez ich błędną wykładnię 1 niewłaściwe zastosowanie w niniejszej sprawie, skutkujące zakwalifikowaniem działań oskarżonego T. P. jako zbrodni komunistycznej i zbrodni przeciwko ludzkości,
2. rażące naruszenia prawda procesowego, stanowiące bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., polegające na prowadzeniu postępowania karnego oraz wydaniu wyroku skazującego, pomimo istnienia ujemnej przesłanki procesowej w postaci przedawnienia karalności przestępstw zarzucanych oskarżonemu T. P. ,
3. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez pobieżne, a tym samym nierzetelne rozważanie zarzutów apelacyjnych w zakresie naruszenia przepisów postępowania, które miały wpływ na treść wydanego orzeczenia (tj. art. Art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k.), a także ustalenia stanu faktycznego, poprzez bezkrytyczne przyjęcie przez Sąd Odwoławczy błędnych ustaleń stanu

faktycznego, dokonanych przez Sąd I instancji, na skutek błędnej oceny dowodów przeprowadzonej w sposób dowolny, z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, a zatem potraktowania zarzutów apelacyjnych wyłącznie jako hipotez stanowiących uzewnętrznienie przyjętej linii obrony, sprowadzających się w gruncie rzeczy do prostego negowania stanu faktycznego oraz uznania ich za polemikę z prawidłowymi zapatrywaniami Sądu I instancji, a tym samym inkorporowanie przez Sąd Odwoławczy do zaskarżonego orzeczenia błędnej oceny dowodów, które zostały ocenione wybiórczo, a z których wzięto pod uwagę wyłącznie to co pasuje do skazania, z pominięciem zeznań osób internowanych, przebywających w celach wraz z pokrzywdzonymi, które nie potwierdzały żadnej z wersji przedstawionych przez pokrzywdzonych, funkcjonariuszy MO i SB, którzy wyraźnie rozdzielali zadania poszczególnych formacji i wykluczali, by oskarżony mógł prowadzić działania skierowane wobec internowanych z uwagi na ich działalność związkową,

4. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. Art. 8 § 1 i 2 k.p.k. poprzez pobieżne, a tym samym nierzetelne rozważanie zarzutów apelacyjnych w zakresie poczynienia ustaleń faktycznych odnośnie przynależności R.H. do NSZZ Solidarność wyłącznie w oparciu o Wyrok wydany w sprawie II K 195/17, w sytuacji gdy Sąd karny rozstrzyga samodzielnie zagadnienia faktyczne i prawne oraz nie jest związany rozstrzygnięciem innego sądu lub organu, a dowody przeprowadzone w niniejszej sprawie nie potwierdzają by R. H. był działaczem w/w związku, a tym samym inkorporowanie przez Sąd Odwoławczy do zaskarżonego orzeczenia błędnych ustaleń faktycznych i błędnej oceny dowodów,

5. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z Art. 173 § 1 k.p.k. w zw. z § 12 i 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2.06.2003 r., w sprawie warunków technicznych przeprowadzania okazania poprzez pobieżne, a tym samym nierzetelne rozważanie zarzutów apelacyjnych w zakresie przeprowadzenia okazania wizerunku oskarżonego T. P. pokrzywdzonym w sposób sugerujący, które zdaniem Sądu Odwoławczego nie miało wpływu na treść zaskarżonego Wyroku, a tym samym inkorporowanie przez Sąd

Odwoławczy do zaskarżonego orzeczenia błędnego ustalenia i błędnej oceny dowodów w powyższym zakresie,

6. art. 439 § i pkt. 2 k.p.k. poprzez nienależytą obsadę Sądu Okręgowego w Krośnie Wydział II Karny, który 22 maja 2024 r., rozpoznał sprawę oskarżonego T. P. i następnie 5 czerwca 2024 r., wydał zaskarżony wyrok, w skład którego wchodził sędzia X.Y. powołany na urząd sędziego Sądu Okręgowego w Krośnie na podstawie uchwały Krajowej Rady Sądownictwa z [...] 2021 r., nr [...] /2021, tj. Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, a tym samym, wadliwość procesu powołania ww. sędziego, prowadzi do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych UE oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.”

Na podstawie tych zarzutów skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi II instancji do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, ewentualnie o uchylenie wyroków Sądów obu instancji i umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt. 6 k.p.k.

W odpowiedzi na kasację oskarżyciel publiczny wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna.

Przypomnieć należy, że kasacja nie stanowi trzeciej instancji rozpoznawania spraw karnych, lecz jest nadzwyczajnym środkiem odwoławczym, a zarazem i środkiem kontroli prawomocnych orzeczeń sądowych. To sprawia, że postępowanie kasacyjne prowadzi tylko do oceny kasacji w aspekcie rażącego naruszenia przepisów prawa przez sąd odwoławczy, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a nie zaś do merytorycznego rozpoznania sprawy, w której kasacja została wniesiona (zob. postanowienie SN z 25 lutego 2014 r., IV KK6/14.

Zgodnie z art. 523 § 1 k.p.k. kasacja może być wniesiona tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Ponadto, kasację na korzyść, jak wskazano wprost w art. 523 § 2 k.p.k., wnieść można jedynie w razie skazania oskarżonego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, a ograniczenie to nie dotyczy jedynie sytuacji gdy w kasacji strona podnosi uchybienia z art. 439 k.p.k. Na gruncie niniejszej sprawy oznacza to, że w związku z wydanym w sprawie skarżącego orzeczeniem jedynymi formalnie dopuszczalnymi zarzutami kasacji były zarzuty sformułowane w punktach 2 i 6 kasacji. Do nich też ograniczono rozpoznanie, stwierdzając oczywistą bezzasadność podniesionych zarzutów.

Postawiony w kasacji zarzut wskazujący na przedawnienie karalności przestępstw popełnionych przez T. P. , działającego jako funkcjonariusz KWMO w K., w okresie od 13 grudnia 1981 r. do kwietnia 1982 r. jest oczywiście błędny. Czyny przypisane oskarżonemu zostały przez Sądy obu instancji zakwalifikowane jako zbrodnie komunistyczne, a te z kolei uznawane za zbrodnie przeciwko ludzkości, nie ulegają przedawnieniu zarówno na podstawie ustawy o IPN (art. 4 ust. 1 pkt. 2 ustawy), jak i na gruncie przepisów kodeksu karnego (por. uchwała składu 7 sędziów SN z 14 października 2015 r., I KZP 7/15, postanowienie SN z 28 listopada 2012 r., V KK 168/12; wyrok SN z 8 lutego 2018 r., V KK 290/17). Trafne ustalenia na ten temat przedstawił Sąd Rejonowy w Krośnie w wyroku wydanym w tej sprawie (s.40-42), wskazując na istotę przypisanych oskarżonemu zachowań, wiążących się z naruszeniem praw człowieka jako elementem definiującym zbrodnie komunistyczne oraz określając jego udział w represjach wobec ludności cywilnej, stanowiący element szerokiej akcji realizowanej przez aparat państwowy wobec przeciwników politycznych. Na ten temat wypowiedział się zresztą także trafnie także Sąd odwoławczy, wskazując powody dla których słusznie przypisano oskarżonemu popełnienie zbrodni komunistycznych będących zbrodnią przeciwko ludzkości, a popełnionych wobec osób internowanych w ZK U., w którym pozostawał do dyspozycji Służby Bezpieczeństwa i wykonywał rozkazy SB. Niewątpliwie zatem w zakresie zarzuconych i przypisanych oskarżonemu zbrodni komunistycznych nie doszło do przedawnienia ich karalności.

Odnosząc się do zawartego w kasacji zarzutu wadliwej obsady Sądu Okręgowego w Krośnie, w postaci sędziego X.Y., przypomnieć należy, że zgodnie z uchwałą składu połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w odniesieniu do sędziego sądu powszechnego zachodzi wówczas, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Oznacza to zatem, że konieczne jest przeprowadzenie badania tych okoliczności i oceny według wskazanego wyżej kryterium. Sąd Najwyższy podejmował jak dotąd w swym orzecznictwie szereg takich ocen, wielokrotnie stwierdzając wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej (zob. m.in. wyroki Sadu Najwyższego: z dnia 6 kwietnia 2023 r., sygn. akt II KK 119/22; z dnia 30 maja 2023 r., sygn. akt II KK 23/22; z dnia 21 listopada 2023 r., sygn. akt II KK 469/22; z dnia 26 września 2023 r., sygn. akt II KK 288/23; z dnia 5 grudnia 2023 r., sygn. akt II KK 500/23; z dnia 6 grudnia 2023 r., sygn. akt II KK 206/23; z dnia 18 stycznia 2024 r., sygn. akt II KK 309/23). W niniejszej sprawie i w odniesieniu do wskazanego w kasacji sędziego okoliczności te nie zachodzą. Obrońca nie wskazał, poza samym faktem nominacji przez niekonstytucyjnie ukształtowaną KRS, żadnych okoliczności dotyczących tego sędziego, a wskazujących na brak gwarancji jego bezstronności w sprawie. Uznać należało przy tym, że sam fakt, iż sędzia wykonywał wcześniej pracę adwokata nie determinuje braku gwarancji jego bezstronności. Także Sąd Najwyższy, działając z urzędu w zakresie kontroli tego zarzutu, nie znalazł takich danych ani informacji, które wskazywałyby na brak bezstronności sędziego w stopniu prowadzącym do negatywnego wyniku testu, zapoznał się przy tym z treścią uchwały KRS nr [...] /2021 dotyczącą wskazanego

sędziego. Na marginesie dodać należy, że Sąd Najwyższy zapoznał się również z treścią uchwały KRS nr [...] /2023 dotycząca innego członka składu orzekającego Sądu odwoławczego, oraz działając w tym zakresie z urzędu nie znalazł żadnych danych które prowadziłyby do wniosku o braku bezstronności także tego sędziego. Nie wyklucza to rzecz jasna możliwości dokonania w przyszłości odmiennej oceny, w razie ujawnienia się nowych, nieznanych na tym etapie Sądowi Najwyższemu okoliczności i informacji.

Z powyższych względów, nie dopatrując się w przedmiotowej sprawie zaistnienia którejkolwiek z wymienionych w treści art. 439 § 1 k.p.k. bezwzględnych przyczyn odwoławczych, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 535 § 3 k.p.k., zdecydował o oddaleniu kasacji obrońcy, jako oczywiście bezzasadnej. Konsekwencją tego rozstrzygnięcia było także obciążenie skarżącego kosztami postępowania kasacyjnego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[J.J.]

[a.ł]